

**Kontrola mieszkańców
oraz firm asenizacyjnych
w zakresie nieczystości
ciekłych w świetle
aktualnych przepisów.
Obowiązki, realizacja,
sankcje**

Poznań, 30 maja 2023

Agencja Wspierania
Ochrony Środowiska

STOWARZYSZENIE
GMIN I POWIATÓW
WIELKOPOLSKI

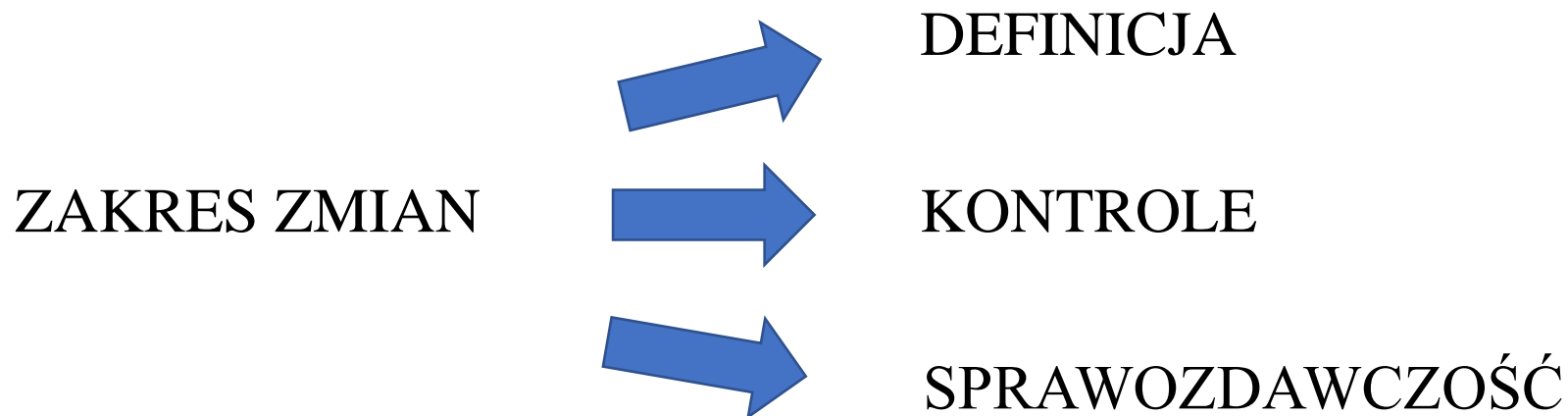

Program AQUARIUS

...dbamy o środowisko

Zmiany w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach

- Z dniem 9.08.2022 r., na podstawie przepisów ustawy z 7.07.2022 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw – dalej nowelizacja – zmienione zostały m.in. przepisy ustawy z 13.09.1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach – dalej u.c.p.g.
- Głównym celem - **dostosowanie do wymogów tzw. dyrektywy ściekowej** oraz **realizacja kamienia milowego dotyczącego monitorowania i kontroli indywidualnych systemów oczyszczania ścieków.**

Podstawa prawna – art. 9u:
**„Wójt, burmistrz
lub prezydent miasta sprawuje
kontrolę przestrzegania
i stosowania przepisów ustawy”**

- „Art. 6 ust. 5a. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta kontroluje:

1) posiadanie umów, o których mowa w ust. 1;

(...)

3) dowody uiszczania opłat za usługi, o których mowa w ust. 1, lub inny sposób udokumentowania wykonania obowiązków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3b.

ust. 5aa. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta jest obowiązany prowadzić kontrolę, o której mowa w ust. 5a, co najmniej raz na dwa lata zgodnie z planem kontroli, określającym co najmniej wykaz podmiotów podlegających kontroli w okresie kontrolowanym.

ust. 5ab. Do kontroli, o której mowa w ust. 5a, stosuje się przepisy art. 379 i art. 380 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2021 r. poz. 1973, z późn. zm.13)).”

Częstotliwość kontroli

- „Zakłada się **jednoznaczne określenie minimalnej częstotliwości przeprowadzania** przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta **kontroli na podstawie planu kontroli**, co zapewni możliwość weryfikacji realizacji tego obowiązku przez inspekcję ochrony środowiska, a także w przypadku braku realizacji tego obowiązku – możliwość nakładania administracyjnych kar pieniężnych. Należy wskazać, że obecnie występuje obowiązek kontroli, jednak z uwagi na brak przepisów określających ich częstotliwość, utrudniona jest jego weryfikacja. Z uwagi na wprowadzenie sankcji za naruszenie przedmiotowego obowiązku w celu wprowadzenia ułatwień dla organów nadzoru określono częstotliwość realizacji przedmiotowego obowiązku, co pozwoli zweryfikować, czy dane gmina wykonuje ciążące na niej obowiązki” (z uzasadnienia projektu zmian ucpg – druk sejmowy nr 2262)
- „Wójt, burmistrz lub prezydent miasta jest obowiązany prowadzić kontrolę, o której mowa w art. 6 ust. 5a ucpg, co najmniej raz na dwa lata zgodnie z planem kontroli, określającym co najmniej wykaz podmiotów podlegających kontroli w okresie kontrolowanym. Należy mieć jednak na uwadze, że **przepisy ustawy nie wskazują na konieczność ujmowania w wykazie podmiotów ujętych w planie kontroli, wszystkich podmiotów** wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe lub przydomowe oczyszczalnie ścieków” (wyjaśnienie udzielone przez p. Małgorzatę Bogucką-Szymalską, Zastępcę Dyrektora Departamentu Gospodarki Wodnej i Żeglugi Śródlądowej)

zmiana sposobu naliczania kary za niewykonanie przez gminę obowiązku z art. 9u ucpg – karą będzie obciążana gmina, a nie jak dotychczas wójt, burmistrz, prezydent miasta – art. 9z ust. 6 ucpg,

dodatkowa kara za niewykonanie obowiązku kontrolowania właścicieli nieruchomości w zakresie pozbywania się nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości (art. 6 ust. 5a ucpg) w wysokości od 10 tys. zł do 50 tys. zł – art. 9z ust. 7 ucpg,

Sankcje - Gmina

Brak kontroli - odpowiedzialność cywilna

- **precedensowy wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 2017 r., sygnatura akt: IV CSK 597/16 dopuszczający odpowiedzialność cywilną gminy za szkodę w związku z niewykonywaniem obowiązków kontroli przestrzegania przepisów ucpg w zakresie systemu gospodarowania nieczystościami ciekłymi,**
- „Odpowiedzialność gminy: brak wpływania na postawy właścicieli i wymuszania na nich prawidłowych zachowań, choćby w drodze kierowania zawiadomień o popełnieniu wykroczeń z art. 10 ust. 2 ucpg oraz zaniedbania w zakresie nadzoru”

Kontrola podstawa prawna – Prawo ochrony środowiska

Art. 379

Czynności kontrolne

1. *Marszałek województwa, starosta oraz wójt, burmistrz lub prezydent miasta sprawują kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska w zakresie objętym właściwością tych organów.*

2. *Organy, o których mowa w ust. 1, mogą upoważnić do wykonywania funkcji kontrolnych **pracowników podległych im urzędów marszałkowskich, powiatowych, miejskich lub gminnych lub funkcjonariuszy straży gminnych.***

Najistotniejszym zadaniem wójta/burmistrza/prezydenta jest organizacja kontroli właścicieli nieruchomości nie podłączonych do sieci kanalizacyjnej i przedsiębiorców świadczących usługi asenizacyjne w ten sposób, aby zapewnić jej skuteczność. Chodzi zatem o dostarczenie wójtowi/burmistrzowi/prezydentowi (ale też innym zainteresowanym podmiotom, np. w ramach dostępu do informacji publicznej) informacji o stanie gospodarki ściekowej na terenie gminy.

Kontrole – sposób przeprowadzania – art.379 ust.3 prawa ochrony środowiska

„Kontrolujący, wykonując kontrolę jest uprawniony do:

- wstępu wraz z rzeczoznawcami i niezbędnym sprzętem na teren nieruchomości w godzinach od 6 do 22, a na terenie, na którym prowadzona jest działalność gospodarcza nawet przez całą dobę;
- przeprowadzania badań lub wykonywania innych niezbędnych czynności kontrolnych;
- Żądania: a) pisemnych lub ustnych informacji oraz wzywania i przesłuchiwania osób w zakresie niezbędnym do ustalenia stanu faktycznego b) okazania dokumentów i udostępnienia wszelkich danych mających związek z problematyką kontroli. (można w ten sposób pozyskiwać dane od jednostek organizacyjnych gminy np. danych o ilości zużytej wody, w celu skontrolowania prawidłowej częstotliwości wywozu)
- właściciel nieruchomości ma prawny obowiązek umożliwienia przeprowadzenia kontroli; utrudnianie kontroli, odmowa przekazania wymaganych informacji lub dokumentów może wyczerpywać znamiona przestępstwa z art. 225 §1 k.c., który stanowi, że kto osobie uprawnionej do przeprowadzenia kontroli w zakresie ochrony środowiska lub osobie przybranej jej do pomocy udaremnia lub utrudnia wykonanie czynności służbowych, ten podlega karze pozbawienia wolności do lat 3,”

Art. 380 ustawy prawo ochrony środowiska – podsumowanie kontroli

Protokół z czynności kontrolnych

- 1. Z czynności kontrolnych kontrolujący sporządza protokół, którego jeden egzemplarz doręcza kierownikowi kontrolowanego podmiotu lub kontrolowanej osobie fizycznej.
- 2. Protokół podpisują kontrolujący oraz kierownik kontrolowanego podmiotu lub kontrolowana osoba fizyczna, którzy mogą wnieść do protokołu zastrzeżenia i uwagi wraz z uzasadnieniem.
- 3. W razie odmowy podpisania protokołu przez kierownika kontrolowanego podmiotu lub kontrolowaną osobę fizyczną kontrolujący umieszcza o tym wzmiankę w protokole, a odmawiający podpisu może, w terminie 7 dni, przedstawić swoje stanowisko na piśmie wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta, staroście lub marszałkowi województwa.

Proces kontrolny

1. Sporządzenie analizy przedkontrolnej:

- a) Identyfikacja ryzyka
- b) Program kontroli (zawiera obowiązkowo plan)
- c) Upoważnienie do kontroli (osoba wystawiająca dokument, właściwa podstawa prawna i zakres kontroli).

2. Przeprowadzenie czynności kontrolnych:

- a) Dowody kontrolne – każde ustalenie poparte materiałem dowodowym: dokumenty; wyjaśnienia i oświadczenia; oględziny; zdjęcia/filmy; notatka służbowa; wyciągi i zestawienia sporządzone na potrzeby kontroli;
- b) Opis stanu faktycznego – odniesienie do wzorca;
- c) Protokół.

3. Postępowanie pokontrolne – ewentualne uwagi do treści protokołu lub odmowa podpisania. Otrzymanie protokołu kontroli przez obie strony lub jedną wraz z odmową drugiej pozwala na zastosowanie narzędzi nadzorczych w celu usunięcia niepożądanych zjawisk.

Kontrola - zarządzenie

Organ gminy może wydać zarządzenia określające procedury *kontroli* nieruchomości z zakresu gospodarki wodno-ściekowej na podstawie art. 30 ust. 2 pkt 2 ustawy z 8.03.1990 r. o samorządzie gminnym i art. 9u ustawy z 13.09.1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminie.

- W zarządzeniu dotyczącym *kontroli* realizacji obowiązków właścicieli nieruchomości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy szczegółowe regulacje można określić w załączniku do zarządzenia. W zarządzeniu powinien być również wzór upoważnienia stanowiący załącznik. Także w załączniku powinien być określony wzór protokołu *kontroli*.
- Zarządzeniem nie powołuje się żadnych komisji ds. *kontroli* właścicieli nieruchomości oraz przedsiębiorców.
- Natomiast nie jest niezbędnym wydanie zarządzenia w sprawie procedur *kontroli* przedsiębiorców opróżniających zbiorniki bezodpływowe. Reguły określające tę *kontrolę* zawiera ustawa z 6.03.2018 r. Prawo przedsiębiorców oraz art. 378 i 380 ustawy z 27.04.2001 r. Prawo ochrony środowiska w zw. z art. 9u ucpg.
- Jednakże organ gminy na stronie BIP urzędu powinien umieścić ogólny schemat procedury *kontroli* przedsiębiorców posiadających zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu *nieczystości ciekłych*.

Kontrola mieszkańców - zawiadomienie

- Jeśli podstawą przeprowadzenia kontroli jest art. 9u ucpg. w związku z art. 379 p.o.ś., nie ma konieczności zawiadomienia uprzedzającego o zamiarze przeprowadzenia kontroli. Realizuje się ją w oparciu o upoważnienie imienne do jej przeprowadzenia. Można więc udać się na kontrolę bez uprzedniego powiadamiania właściciela nieruchomości.
- Niemniej jednak gmina może informować o terminie przeprowadzenia kontroli w sposób zwyczajowo przyjęty, np. na stronie internetowej gminy, na tablicy ogłoszeń w lokalnej prasie, choćby po to, aby jak największa liczba mieszkańców była obecna w dniu kontroli, a także by mieszkańcy przygotowali dokumenty, jakie będą kontrolowane (wskazane w zawiadomieniu).
- W przypadku **kontroli interwencyjnej** czy to właściciela nieruchomości, czy to przedsiębiorcy opróżniającego zbiorniki bezodpływowe nie zawiadamia się o terminie przeprowadzenia kontroli.

Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminie (ucpg)

- *Art. 2. 1. Ilekroć w ustawie jest mowa o: 4) właścicielach nieruchomości – rozumie się przez to także współwłaścicieli, użytkowników wieczystych oraz jednostki organizacyjne i osoby posiadające nieruchomości w zarządzie lub użytkowaniu, a także inne podmioty władające nieruchomością.*
- *Art. 5. 1. Właściciele nieruchomości zapewniają utrzymanie czystości i porządku przez:*
 - 2) *przyłączenie nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej lub, w przypadku gdy budowa sieci kanalizacyjnej jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona, wyposażenie nieruchomości w **zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub w przydomową oczyszczalnię ścieków bytowych**, spełniające wymagania określone w przepisach odrębnych; przyłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej nie jest obowiązkowe, jeżeli nieruchomość jest wyposażona w przydomową oczyszczalnię ścieków spełniającą wymagania określone w przepisach odrębnych;*
 - 3a) *gromadzenie nieczystości ciekłych z zbiornikach bezodpływowych lub osadnikach w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków*
 - 3b) *pozbywanie się zebranych na terenie nieruchomości (...) nieczystości ciekłych w sposób zgodny z przepisami ustawy i przepisami odrębnymi*

Zakres kontroli – właściciel nieruchomości

obowiązek prowadzenia kontroli nie rzadziej niż raz na 2 lata – art. 6 ust. 5aa ucpq.; przy czym pierwszy 2-letni okres na przeprowadzenie kontroli liczony jest od daty wejścia w życie ustawy z dnia 07.07.2023r. W sprawie zmiany ustawy Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw. (art. 13),

- weryfikacja czy dana nieruchomość posiada zbiornik bezodpływowy lub instalację poś - art. 5 ust. 1 pkt 2 ucpq w zw. z art. 5 ust. 6 ucpq;
- weryfikacja czy właściciel nieruchomości gromadzi nieczystości ciekłe w zbiorniku bezodpływowym – art. 5 ust. 1 pkt 3a ucpq w zw. z art. 5 ust. 6 ucpq;
- weryfikacja czy właściciel nieruchomości pozbywa się nieczystości ciekłych zgodnie z przepisami ustawy i przepisami odrębnymi (także regulaminem czystości i porządku w gminach) - art. 5 ust. 1 pkt 3b ucpq. w zw. z art. 5 ust. 6 ucpq;
- weryfikacja posiadania i właściwej treści umowy na wywóz nieczystości ciekłych oraz częstotliwości wywozów (zgodnie z postanowieniami regulaminu utrzymania czystości i porządku w gminach) – art. 6 ust. 5a ucpq w zw. z art. 6 ust. 1 ucpq .

Przydomowe oczyszczalnie ścieków - eksploatacja

- Zgodnie z § 2 ust 1 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie rodzajów instalacji, których eksploatacja wymaga zgłoszenia przydomowe oczyszczalnie ścieków o wydajności do 5m³/d odprowadzające ścieki do wód lub do ziemi z własnego gospodarstwa domowego lub rolnego w ramach zwykłego korzystania z wód, **wymagają zgłoszenia organowi ochrony środowiska.**
- Zakres takiego zgłoszenia określa art. 152 ust 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.
- Zgodnie z art. 152 ust 4 ustawy Prawo ochrony środowiska, zgłoszona do organu przydomowa oczyszczalnia ścieków może być eksploatowana w terminie 30 dni po zgłoszeniu, pod warunkiem, że dany organ ochrony środowiska nie wniósł sprzeciwu w drodze decyzji.

Przydomowe oczyszczalnie ścieków - badania

„Art. 147. 1. Prowadzący instalację oraz użytkownik urządzenia są obowiązani do okresowych pomiarów wielkości emisji (...) 6. Prowadzący instalację oraz użytkownik urządzenia są obowiązani do ewidencjonowania wyników przeprowadzonych pomiarów oraz ich przechowywania przez 5 lat od zakończenia roku kalendarzowego, którego dotyczą (...)”

- *Art. 141 „1. Eksploatacja instalacji lub urządzenia nie powinna powodować przekroczenia standardów emisyjnych. 2. Oddziaływanie instalacji lub urządzenia nie powinno powodować pogorszenia stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrożenia życia lub zdrowia ludzi”.*
- *art. 144 1. Eksploatacja instalacji nie powinna powodować przekroczenia standardów jakości środowiska.*

Art. 83 ust. 4 Prawa wodnego, według którego tam, gdzie budowa kanalizacji jest nieopłacalna, należy stosować systemy indywidualne (zbiorniki bezodpływowe lub przydomowe oczyszczalnie), które zapewniają ten sam poziom ochrony środowiska co zbiorczy system kanalizacji.

Jednak najbardziej bezpośrednie i czytelne przepisy dotyczące jakości ścieków odprowadzanych z poś znajdują się w rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z 12 lipca 2019 r. (Dz.U z 2019 r. poz. 1311) - § 11

Wynik negatywny - Kontrola spełnienia obowiązku z art. 5 ust 1 pkt 2

- Brak realizacji obowiązku opisanego w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy zobowiązuje właściwy organ administracji do wydania decyzji, nakazującej wykonanie bezodpływowego zbiornika na nieczystości ciekłe. Prawo do tego rodzaju władczego rozstrzygnięcia daje przepis **art. 5 ust. 7 ustawy**:
- *„W przypadku stwierdzenia niewykonywania obowiązków, o których mowa w ust. 1-4, wójt (burmistrz, prezydent miasta) wydaje decyzję nakazującą wykonanie obowiązku”.*
- Sposób sformułowania tego przepisu prowadzi do wniosku, że decyzja, o jakiej w nim mowa nie ma charakteru uznaniowego, konieczność jej wydania nie została pozostawiona ocenie organu i nie zależy od takich okoliczności, jak sytuacja życiowa czy majątkowa osoby zobowiązanej. Realizacja obowiązku wynikająca z art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy służy ochronie środowiska wodno-gruntowego i dlatego niedopuszczalnym jest odsuwanie spełnienia tego obowiązku w czasie, nawet przy założeniu, że w przyszłości na tym terenie planowana jest budowa kanalizacji sanitarnej.
- W gestii właściciela nieruchomości - w sytuacji, gdy sieć nie istnieje - należy wybór pomiędzy wyposażeniem nieruchomości w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub przydomową oczyszczalnię ścieków bytowych. Przewidziane przez ustawodawcę rozwiązania mają charakter równorzędny.

(dla porównania wyroki: WSA w Rzeszowie z 25.09.2013, sygnatura akt SA/Rz 523/13; WSA w Lublinie z 30.11.2018, sygnatura akt II SA/Lu 674/18; WSA w Białymstoku z dnia 20.12.2022, sygnatura akt SA/Bk 596/22)

Wynik negatywny – brak umowy

stwierdzenie braku umowy - zgodnie z art. 6 ust. 6 ucpg gmina jest zobowiązana zorganizować ich opróżnianie. W tym celu, na podstawie art. 6 u. 7 ucpg, wójt, burmistrz, prezydent miasta wydaje z urzędu decyzję, w której ustala:

- 1) obowiązek uiszczania opłat za opróżnianie zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków;
- 2) wysokość opłat wyliczonych z zastosowaniem stawek, o których mowa w ust. 2;
- 3) terminy uiszczania opłat, o których mowa w pkt 1;
- 4) sposób i terminy udostępniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków w celu ich opróżnienia.

decyzja taka jest wydana na okres 1 roku i ulega przedłużeniu w drodze decyzji wydawanej z urzędu, na kolejny okres, jeżeli właściciel nieruchomości nie przedstawi – na co najmniej 3 miesiące przed upływem daty obowiązywania decyzji – umowy, w której termin rozpoczęcia wykonywania usługi nie jest późniejszy niż data utraty mocy obowiązującej decyzji.

Wynik negatywny - podejrzenie nieszczelności zbiornika

- Jeżeli w ramach kontroli przestrzegania przez właściciela nieruchomości gromadzenia nieczystości ciekłych lub kontroli pozbywania się nieczystości ciekłych pojawią się wątpliwości co do szczelności zbiornika lub wystąpią inne nieprawidłowości techniczne, możliwe jest powiadomienie PINB o podstawach do przeprowadzenia w trybie art. 81 ust. 1 pkt 1 Prawa budowlanego kontroli przestrzegania przepisów Prawa budowlanego w trybie art. 81, w tym zwłaszcza §35 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.
- Zgodnie z art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy z 7.07.1994 r. Prawo budowlane – zbiorniki powinny być w czasie ich użytkowania poddawane przez właściciela lub zarządcę kontroli okresowej co najmniej raz w roku, polegającej na sprawdzeniu ich stanu technicznego. Jeżeli takim przeglądem właściciel zbiornika nie dysponuje, organ może zawsze zawiadomić o tym PINB, o przeprowadzenie kontroli szczelności zbiornika. PINB najprawdopodobniej zastosuje procedurę z art. 81c ust. 2 Prawa budowlanego., z której wynika, że PINB może nałożyć, w drodze postanowienia, na właściciela zbiornika obowiązek dostarczenia w określonym terminie odpowiednich ocen technicznych lub ekspertyz. Koszty ocen i ekspertyz ponosi osoba zobowiązana do ich dostarczenia.

Sankcje z ucpg - mieszkaniac

- „Kto utrudnia lub udaremnia przeprowadzenie kontroli, o której mowa w art. 6 ust 5a podlega karze grzywny” – art. 10 ust 2 d. Postępowanie w sprawach, o których mowa w ust. 2d, toczy się według przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2021 r. poz. 457, 1005, 1595 i 2328 oraz z 2022 r. poz. 655)
- niewykonywanie obowiązków określonych w regulaminie stanowi wykroczenie – art. 10 ust. 2a ucpg (akt prawa miejscowego), możliwość orzeczenia grzywny do 500 zł w postępowaniu mandatowym lub skierowanie sprawy do sądu, który może orzec grzywnę do 5000 zł
- organ gminy może występować w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia, o których mowa w ucpg., w tym zwłaszcza z art. 10 ust. 2 ucpg. – dotyczy to zwłaszcza tych gmin, w których nie działają straże gminne,

uprawnione do wystawiania mandatów oraz kierowania wniosków o ukaranie są także straże gminne (§2 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia MSWiA z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie wykroczeń, za które strażnicy straży gminnych są uprawnieni do nakładania grzywnien w drodze mandatu karnego)

Sankcje mieszkaniac – Prawo ochrony środowiska

** Art. 363. Decyzja wójta (burmistrza, prezydenta miasta) nakazująca osobie fizycznej wykonanie czynności zmierzających do ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko i jego zagrożenia albo przywrócenia środowiska do stanu właściwego*

1. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta może, w drodze decyzji, nakazać osobie fizycznej, której działanie negatywnie oddziałuje na środowisko, wykonanie w określonym czasie czynności zmierzających do:

1) ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko i jego zagrożenia;

2) przywrócenia środowiska do stanu właściwego.

2. Przepisy art. 362 ust. 2-5 stosuje się odpowiednio.

** Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska karze grzywny podlega właściciel nieruchomości który: nie dopełni obowiązku zgłoszenia informacji o rozpoczęciu eksploatacji nowej lub zmodernizowanej przydomowej oczyszczalni ścieków; eksploatuje instalację przydomowej oczyszczalni ścieków niezgodnie ze złożoną informacją; eksploatuje instalację przydomowej oczyszczalni ścieków pomimo wniesienia sprzeciwu, o którym mowa w art. 152 ust. 4 POŚ; rozpoczyna eksploatację instalacji przydomowej oczyszczalni ścieków przed upływem terminu do wniesienia sprzeciwu, chyba że wydano zaświadczenie o braku podstaw do wniesienia sprzeciwu; narusza warunki decyzji, o której mowa w art. 154 ust. 1, określającej wymagania w zakresie ochrony środowiska dotyczące eksploatacji instalacji wymagającej zgłoszenia, o którym mowa w art. 152 ust. 1 POŚ.*

WYWÓZ ZASTĘPCZY – art. 6 ust. 6 – kiedy?

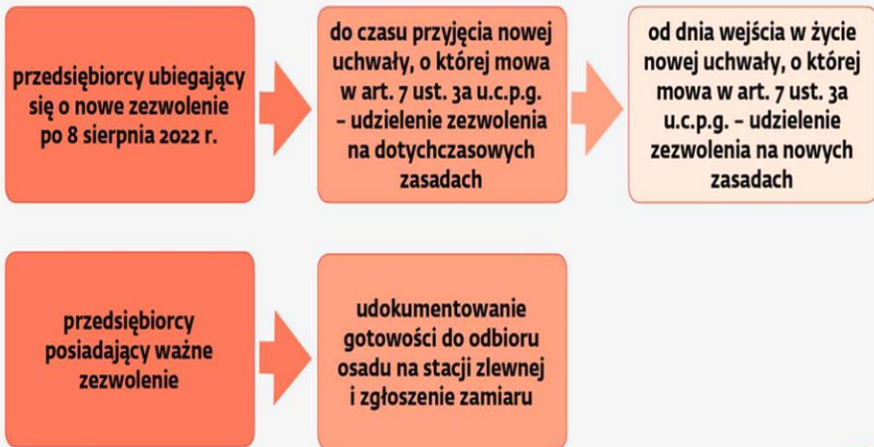
- Przesłankami do wszczęcia postępowania administracyjnego zmierzającego do wydania decyzji ustalającej wysokość opłaty za odbiór *nieczystości ciekłych*, związanej z przejęciem przez gminę odbioru zastępczego *nieczystości ciekłych* są:
 - 1) brak umowy z przedsiębiorcą asenizacyjnym;
 - 2) brak dowodów uiszczenia opłat za usługi odbioru *nieczystości ciekłych*.

Przedsiębiorca – przedmiot kontroli:

- ustalenie posiadania pojazdów służących do odbioru nieczystości ciekłych, zgodnie z przepisami wykonawczymi w sprawie wymagań dla pojazdów asenizacyjnych,
- ustalenie spełnienia wymagań dla pojazdów asenizacyjnych, w tym sprawdzenie odpowiedniego oznaczenia tych pojazdów,
- ustalenie możliwości mycia czy odkażania pojazdów lub posiadanie umowy na tego rodzaju usługę z firmami zewnętrznymi,
- posiadanie tytułu prawnego do nieruchomości, na której znajdują się pojazdy oraz sprzęt bezpośrednio wykorzystywany przy usuwaniu nieczystości ciekłych,
- ustalenie kompletności dokumentów w zakresie przekazywania nieczystości ciekłych do zlewni,
- ustalenie kompletności i prawidłowości dokumentów w zakresie prowadzonych przez przedsiębiorcę usług (także rachunki).

Schemat 2

Procedura wydawania zezwoleń dla przedsiębiorców

©©

Dotychczas wydane zezwolenia będą uprawniały także do opróżniania osadników przydomowych oczyszczalni ścieków, jeżeli przedsiębiorca udokumentuje gotowość odbioru nieczystości z osadników przez stację zlewną i przedsiębiorca zgłosi zamiar wykonywania takiej działalności przed jej rozpoczęciem – art. 14 ust. 4 ustawy wprowadzającej

W nowym stanie prawnym przedsiębiorcy mogą prowadzić albo wyłącznie działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, albo wyłącznie działalność w zakresie opróżniania osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych, albo też łącznie działalność w obu zakresach.

Tym samym to przedsiębiorcy prowadzący lub rozpoczynający działalność w powyższym zakresie decydują, czy chcą prowadzić tę działalność w pełnym zakresie, czy tylko w odniesieniu do jednego z rodzajów.

Aglomeracja **ZB i POŚ** **OCZYSZCZALNIA** **art. 7 ust. 6 c**

- „Gminne jednostki organizacyjne, o których mowa w ust. 5, w zakresie prowadzonej działalności dotyczącej opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych oraz przedsiębiorcy posiadający zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych, są obowiązani do dostarczania nieczystości ciekłych pochodzących ze zbiorników bezodpływowych oraz osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków do oczyszczalni ścieków spełniającej wymagania określone w przepisach wydanych na podstawie art. 99 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz.U. z 2021 r. poz. 2233, z późn. zm.), przewidziane dla oczyszczalni ścieków w aglomeracji, z której są dostarczane nieczystości ciekłe”.

Sprawozdanie kwartalne

Podstawa prawna

–

art. 90 ust 1 ucpg

- „**Podmiot** prowadzący działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych jest obowiązany do sporządzania sprawozdań kwartalnych”

Zawartość obowiązkowa – art. 9o ust 3

- 1. Imię i nazwisko lub nazwę, adres zamieszkania lub siedziby/nr decyzji/NIP;
- 2. Informacja, za który kwartał i rok jest sporządzane;
- 3. Informacja o ilości odebranych nieczystości ciekłych (bytowe/przemysłowe);
- 4. Informacja o ilości przekazanych nieczystości ciekłych do stacji zlewnej wraz ze wskazaniem jej nazwy i adresu;
- 4a. **Informacja o ilościach odebranych w podziale aglomeracja/poza aglomeracją;**
- 5. Wyjaśnienie różnic;
- 6. informacja o liczbie właścicieli nieruchomości, od których zostały odebrane nieczystości ciekłe, **wraz z wykazem adresów tych nieruchomości;**
- 7. Data sporządzenia sprawozdania;
- 8. Podpis prowadzącego działalność/lub osoby upoważnionej do występowania w jego imieniu na podstawie pełnomocnictwa.

Sprawozdania kwartalne - weryfikacja

„Art. 9p. 1. W celu weryfikacji danych zawartych w sprawozdaniu o którym mowa w (...) art. 9o ust 1, wójt, burmistrz lub prezydent miasta może zobowiązać podmiot (...) prowadzący działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych oraz osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transport nieczystości ciekłych (...) do okazania dokumentacji, na podstawie której są sporządzane sprawozdania.

2. W przypadku, gdy sprawozdanie jest sporządzone nierzetelnie (...) wzywa podmiot, który przekazał sprawozdanie do jego uzupełnienia lub poprawienia w terminie 14 dni”

Sankcje – przedsiębiorca - sprawozdanie

- przekazuje nierzetelne sprawozdanie, o którym mowa w art. 9o - podlega karze pieniężnej w wysokości od 200 zł do 500 zł, jeżeli sprawozdanie zostanie uzupełnione lub poprawione w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania, o którym mowa w art. 9p ust. 2, a w przypadku niezastosowania się do wezwania - od 500 zł do 5000 zł;
- **przekazuje po terminie sprawozdanie, o którym mowa w art. 9o - podlega karze pieniężnej w wysokości 300 zł za każdy dzień opóźnienia, nie więcej jednak niż za 90 dni.** Po upływie 90 dni organ wykonawczy gminy będzie uprawniony do wszczęcia postępowania w sprawie wymierzenia administracyjnej kary pieniężnej za nieprzekazanie sprawozdania w terminie, a równoległe wezwie przedsiębiorcę do jego złożenia w nieprzekraczalnym terminie siedmiu dni od otrzymania wezwania pod rygorem cofnięcia zezwolenia bez odszkodowania. Włodarz nie ma obowiązku informowania przedsiębiorcy o niezłożeniu sprawozdania w terminie wcześniej niż upływie 90 dni, licząc od dnia upływu terminu na jego złożenie.

Nowa sankcja- nieczystości ciekłe: źródło pochodzenia i dostarczenia

Kto dostarcza nieczystości ciekłe pochodzące ze zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków do oczyszczalni ścieków niespełniającej wymagań określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 99 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne, przewidzianych dla oczyszczalni ścieków w aglomeracji, z której są dostarczane nieczystości ciekłe - podlega karze pieniężnej w wysokości od 1000 zł do 10 000 zł za każde takie dostarczenie nieczystości ciekłych.

Wymierzając tę karę pieniężną bierze się pod uwagę przesłanki, o których mowa w art. 189d pkt 2 i 4–6 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania Administracyjnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 735, 1491 i 2052):

- *częstotliwość niedopełniania w przeszłości obowiązku albo naruszania zakazu tego samego rodzaju co niedopełnienie obowiązku albo naruszenie zakazu, w następstwie którego ma być nałożona kara;*
- *stopień przyczynienia się strony, na którą jest nakładana administracyjna kara pieniężna, do powstania naruszenia prawa;*
- *działania podjęte przez stronę dobrowolnie w celu uniknięcia skutków naruszenia prawa;*
- *wysokość korzyści, którą strona osiągnęła, lub straty, której uniknęła.*

Sankcje – przedsiębiorca - zezwolenie

- art. 9 ust. 2 - "jeżeli przedsiębiorca, który uzyskał zezwolenie, nie wypełnia określonych w nim warunków lub (...) Jeżeli przedsiębiorca mimo wezwania nadal narusza te warunki (...) organ cofa, w drodze decyzji, zezwolenie bez odszkodowania".
- Czyli - pierwszą czynnością organu administracji powinno być skierowanie pisemnego wezwania do przedsiębiorcy, aby ten zaniechał naruszenia prawa i warunków posiadanego zezwolenia. W wezwaniu tym organ powinien wskazać termin, do którego przedsiębiorca ma usunąć uchybienia względem warunków określonych w zezwoleniu
- Cofnięcie zezwolenia następuje w drodze decyzji administracyjnej.
- Jeśli organ właściwy do wydania i cofnięcia zezwolenia na wykonywanie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, posiada informacje poparte dowodami, że pomimo wygaśnięcia zezwolenia – podmiot nadal świadczy usługi, powinien, zgodnie z art. 10 ust. 1 ucpg zawiadomić organ właściwy do prowadzenia postępowań w sprawach wykroczenia o popełnionym delikcie wykroczeniowym.

Sankcje przedsiębiorca

- Wszczęcie postępowania w przedmiocie nałożenia kary należy dokonać poprzez zawiadomienie na podstawie art. 61 ustawy z 14.06.1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2022 r. poz. 2000).
- Z kolei decyzja organu I instancji wydawana jest na podstawie art. 90 ust. 1 i 2 i art. 9xb pkt 2, oraz art. 9zb ust. 1b.

Ewidencja

Sprawozdawczość

- 1) liczba zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy;
- 2) liczba właścicieli nieruchomości, od których odebrano nieczystości ciekłe, oraz liczbie osób zameldowanych pod adresem nieruchomości, na której znajduje się dany zbiornik bezodpływowy lub dana przydomowa oczyszczalnia ścieków;
- 3) liczba zawartych umów, o których mowa w art. 6 ust. 1, w okresie sprawozdawczym, a także przed okresem sprawozdawczym, jeżeli obejmują działania realizowane w okresie sprawozdawczym;
- 4) liczba zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni ścieków, których opróżnianie zorganizowała gmina;
- 5) częstotliwość opróżniania zbiornika bezodpływowego lub osadnika w instalacji przydomowej oczyszczalni ścieków, o której mowa w art. 4 ust. 2 pkt 3;
- 6) ilość nieczystości ciekłych odebranych z obszaru gminy w podziale na nieczystości ciekłe bytowe oraz przemysłowe;
- 7) ilość wody pobranej przez użytkowników niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej;
- 8) stacje zlewne, do których przekazane zostały odebrane z terenu gminy nieczystości ciekłe, w postaci wykazu tych stacji;
- 9) liczba przeprowadzonych kontroli dokumentów, o których mowa w art. 6 ust. 5a, oraz wynikach tych kontroli

Agencja Wspierania
Ochrony Środowiska

Dziękuję za uwagę

Zapraszam do współpracy

Paweł Koprowski

**Doradca JST w zakresie gospodarki odpadami
oraz nieczystości ciekłych**

tel. 530 428 123,

e-mail: pawel.koprowski1412@gmail.com